

Klass: Bryopsida (egentliga bladmossor), **Ordning:** Pottiales, **Familj:** Pottiaceae, **Släkte:** *Ephemerum* (dagmossor), **Art:** *Ephemerum sessile* - nervdagmossa (Bruch) Müll.Hal. **Synonymer:** *Ephemerella sessilis* (Bruch & Schimp.) Nyholm, *Ephemerum sessile* (Bruch) C. Müll., *Ephemerum crassinervium* (Schwägr.) Hampe

Kännetecken

Arten bildar cirka 2 mm höga skott. Skotten förekommer enstaka eller i små grupper. Kring dem färgar förgrodden underlaget mörkgrönt. De smalt triangulära bladen har en kraftig nerv som löper ut i bladspetsen. Bladkanten är slät eller svagt tandad. Arten är skildkönad. Kapseln är rundat oval med en rak spets. Det finns klyvöppningar spridda över hela kapselytan. Kapselskaftet är mycket kort. Mössan är symmetrisk. Sporerna är upp till 80 µm i diameter (60-80 µm), brunaktiga och knottriga.

Den liknande arten sågdagmossa *Ephemerum serratum* saknar bladnerv och har kraftigt tandade blad. Bladen ter sig också ofta smalare och mer upprätta hos nervdagmossa. Arterna påträffas ofta tillsammans, och identifieringen av arterna kan dessutom försvåras av att sågdagmossa *E. serratum* ibland har svagt antydd nerv och nervdagmossa ibland har tydlig nerv bara i övre delen av bladet. Kalkdagmossa *E. recurvifolium* har asymmetrisk mössa, sned spets på kapseln och mestadels tillbakaböjda blad. Dessutom har den endast klyvöppningar vid basen av kapseln medan nervdagmossa har klyvöppningar spridda över hela kapselytan.

Utbredning och status

I Norden är arten endast funnen en handfull gånger i södra Sverige och en gång på Åland i Finland. Den kan dock vara förbisedd eftersom den är så liten och dessutom bara uppträder säsongsvis. Dessutom är den sällsynt noterad från västra, centrala och södra Europa samt västra Asien (Ukraina, Turkiet och Israel) och Nordafrika (Marocko). Arten är rödlistad även i flera andra länder i Europa.

Ekologi

Nervdagmossa växer på fuktig, kalkfattig, men ändå ofta basrik lera, ibland med inslag av material av något grövre kornstorlekar. Den förekommer ofta på jord som är vattendränkt under en del av året men som sedan torkar upp. De få svenska fynden är gjorda på sjöstränder och diken, vanligen i öppna lägen. På Åland hittades arten i ett uttorkat mindre kärr tillsammans med sågdagmossa *Ephemerum serratum* och åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum*. I Storbritannien växer den i kanten av vattenreservoarer, där vattenståndet når sin lägsta nivå under hösten. Amplituden är flera meter och regleringen ger en lång sammanhängande period med lågvatten under sommar och tidig höst, vilket ger goda förutsättningar. Den växer där tillsammans med arter som sågdagmossa *E. serratum*, åkerdagmossa *Pseudephemerum nitidum*, kortskaftad krusmossa *Weissia rostellata*, strandpryl *Plantago uniflora* och grusstarr *Carex hirta*. I Tyskland är nervdagmossa uppgiven från kanten av dammar, men även trädesåkrar, vallar och ängsmark, ofta tillsammans med sågdagmossa *E. serratum* och lerbronia *Fossombronia wondraczekii*. De skandinaviska fynden är gjorda från augusti till oktober. I vissa källor anges att kapslarna mognar om vintern.

Hot

Denna art hotas av att dess miljöer förstörs, t.ex. genom att diken kulverteras och sjöstränder växer igen när betet upphör. Den påverkas troligen negativt av gödsel, bekämpningsmedel och luftföroreningar.

Åtgärder

Arten måste eftersökas i alla lämpliga miljöer. Återfinns den måste artens ståndortskrav undersökas och lämpliga åtgärder som kan öka populationen föreslås.

Övrigt

Utländska namn - FI: Rikkmieronsammalet.

Etymologi: sessilis (lat.) = oskaftad; sessum supinumform av sedere (lat.) = sitta; suffix -ilis.

Uttal: [Efémerum séssile]

key facts Sessile Earth-moss. Shoots c. 2 mm high, surrounded by a protonema that renders the substratum dark green. Leaf margin entire or slightly denticulate. Costa strong. Calyptra symmetrical. Spores 60-80 µm, brownish, papillose. - Grows on moist clay that is poor in calcium but yet often basic. Typically found on ground that is submerged during part of the year, for instance in ditches or along the shores of lakes and water reservoirs. Also found in an ephemeral marsh.

Litteratur

Lönnell, N. 2008. *Ephemerum sessile* nervdagmossa s. 73-74. I: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor. Kompaktmossor - kapmossor : Bryophyta : Anoctangium - Orthodontium. Art databanken, SLU, Uppsala.

Möller, H. 1936. Lövmossornas utbredning i Sverige. 13. *Ark. f. Bot.* 28A (4).

Författare

Nils Cronberg 1998. Rev. Niklas Lönnell 2008. Uppdaterad 2010, 2016.